

वा स्यात्; आद्ये यो विधिविषयत्वेनान्वेति तस्यैवाप्राप्तिर्वक्तव्या VidhiRa. 2 (5.16); आस्वादः सारस्यशब्देन ... प्रथमान्वयदशायां मुख्यतयान्वेति ŚivārkaMaDī. i.14.9 (on i.1.0); i.42.29 (on i.1.1); अमरकोशे पुण्डरीकं सिताम्भोजमित्यनुशिष्टं तत्र कथं कप्यासविशेषणोपनीतं लौहित्यमन्वेत् ŚivārkaMaDī. i.253.10 (on i.1.21); i.279.25 (on i.1.26); मनोमयत्वादिकं जीवलङ्गं ब्रह्मविशेषणत्वेन नान्वेति ŚivārkaMaDī. i.312.32 (on i.2.1); शान्तत्वादिकं प्रकृतध्यानेक्षणकर्मणोऽन्वयत्रोपासनान्तरविषयेऽन्वेति ŚivārkaMaDī. i.428.12 (on i.3.12); उपमेयनिर्देशकेन आकाशशब्देनैव भूताकाशसादृश्ये प्रतिपादिते वाक्येन प्रतिपाद्यमानं तत् सादृश्यं कथमन्वेत् ŚivārkaMaDī. i.432.34 (on i.3.13); i.502.15 (on i.3.42); अतिदेशप्राप्ता यूपोत्तिरेवाश्रयत्वेनान्वेति MīmāKau. iii(1).43.16 (on i.2.19); यदि कर्ता न वाच्यः स्यात् कथमेकत्वं तेनान्वियात् MīmāNyaPra. 208.20; भूतत्वमतीतत्वम्, तद्योत्पावन्वेति Tarkāmr. 22.11; (गर्भाधानमृतौ ... चूडा कार्या यथाकुलम्) कार्येति विभक्तिविपरिणामेन गर्भाधानादिषु उपनयनान्तेष्वन्यन्वेति ViraMi. 29.4 (on 1.12); एकोद्विष्टरीत्या एतच्च त्रिष्वन्यन्वेति (श्राद्धम्) ViraMi. 319.9 (on 1.256); तच्च सुन्दरपदार्थकदेशेन सौन्दर्येणाभेदसंसर्गणान्वेति RasGaṇ. 246.9; वेदाः प्रमाणमित्यत्र च ... एकत्वं विवर्जितं तच्च प्रकृत्यर्थतावच्छेदके प्रमितिकरणत्वेऽन्वेति VyutpaVā. 10.3; यदि पक्षेऽपि वक्तव्यः कारकं च नजादिषु। अन्येति त्यज्यतां तर्हि चतुर्थ्या स्पृहिकल्पना VayāBhū. 69.2 (on 18); 123.16 (on 25); धवखदिरा-वितीतरेतरयोगे भेरीपटहमिति समाहारे च पुष्पवन्तौ पश्येत्यादाविवैकपदोपात्तौ मिलितावेवाञ्चियातां न तु प्रत्येकम् VayāBhū. 151.21 (on 30); दीयते इति व्युत्पत्त्या दीयमानांशरूपं दायमादत्ते इति गवादिकं च दीयमानेऽन्वेति LaSabdeSe. i.520.10; (pass.) to be semantically related or connected with संख्यात्र न विनियुक्ता न प्रकाशात्ता संभवमात्रेणान्वीयते ManuBh. i.313.20 (on 3.238); मञ्जा हि संबद्धाः पुंभिर्न च वाक्यार्थेऽन्वीयन्ते VedāntKa. 82.3 (on i.1.4); द्वितीयां सक्तुयद्भङ्क्त्वा नियोगेऽन्वीयतां क्रिया NyāyMāVi. 67.11 (on ii.1.3); **10F** to apply यत्किंचिज्जगति त्रिधा नियमितं वस्तु त्रिवर्गादिकं तत्सर्वं त्रिपुरेति नाम भगवत्यन्वेति ते तत्त्वतः DevīPañ. 1.16; AṇuBh. 114.11 (on i.4.19); न च 'सत्यं ज्ञानमनन्त' मिति लक्षणं तत्रान्वेति ŚivārkaMaDī. i.208.20 (on i.1.13); 'अन्वहम् ... अधसहस्रमुत्तमे' इत्यादिवाक्यश्रुतक्रतुदक्षिणारूपाश्च दानस्य विहितत्वेन अदुष्टत्वात् तस्मिन् दोषसंकीर्तनं नान्वेति PūrvottaVāNaMā. 42.6; (नाम) इदं च पूर्वोत्तरावरणदेवतासु सर्वासु यथायोग्यमन्वेति SetuBa. 93.2; (pass.) to be applied (मौलौत्रिवृत्तमा श्लक्षणा कार्या विप्रस्य मेखला। ... वैशस्य शणतान्तवी) शणतान्तुक्रतायां तु त्रिवृत्त्वमन्वीयतेऽविरोधात् ManvaVi. 134.9 (on 2.42); **11Ai** to know, to realize, to experience योऽन्वेति संख्यां निकृतौ विधिश्लेष्ठास्वखिन्नः कितवोऽक्षजासु। ... स वै सर्वं सहते MahāBhā. ii.53.4; एतद्वै ... परंचापरं च ब्रह्म यदोङ्कारस्तस्माद्ब्रह्मनेतेनैवायतनैकतरमन्वेति BrahmSūBh. (Śān.) 161.18 (on i.3.13); (162.4 (on i.3.13)); न मानम् ... संत्यक्त्वा ...। अवस्थात्रयमन्वेति न चित्तं योगिनः सदा NādaBiU.54; तमेवात्मानमन्वेति यः स याति परं पदम् PadmP. i.60.36; **11Aii** to train in, **अन्वित 6; 11B** to think about, to explore धर्ममेव ते बुद्धिः सततमन्वेति MahāBhā. iii.31.8; मनः सततमन्वेति छायेव पुरुषम् (v.l. मनसा तात पर्येति) MahāBhā. iii.178.20; **11C** (pass.) to be understand, i.e. to be inferred मरणवत्सरं व्याप्य प्रतिमासं मृताहनि मरणपक्षीयमरणतिथौ श्राद्धं कर्तव्यमिति प्रकरणादन्वीयते ViraMi. 319.2 (on 1.256); **12Ai** to lead to, to effect, to fructify सुखदुःखेषु नृणाम् ... इह वा कृतमन्वेति परदेहेऽथ वा पुनः MahāBhā. iii.181.6; वायुः। ... श्लेषमाणुरस्थमुपसंगृह्य पित्तं च दूषयन् विहरति ... तस्य योऽशः ... प्राणवहानि स्रोतांस्यन्वेति तेन श्वासः प्रतिश्यायश्च जायते Caras. ii.6.4 (1941 Ed.); विज्ञानम् ...। आदावन्ते च मध्ये च सृज्यात् सृज्यं यदन्वियात्। यच्छिष्यते तदेव सत् BhāgP. xi.19.16; विद्याकर्मणोर्भिन्नफलत्वेन स्वस्मै फलान्वेतीति विभागः VedāntSā. (Rā.) 343.1 (on iii.4.11); विद्या स्वफलप्रदानान्वेति कर्म च स्वफलप्रदानायेत्यर्थः ŚrūtaPra. ii.541.29 (on iii.4.11); विद्या च स्वस्मै फलान्वेति BrahmSūBh. (Śrī.) ii.387.17 (on iii.4.11); **12Aii** (pass.) to be involved, to be affected नित्यः शाश्वतः प्रकृतिवत्सदसत्परिणामैरपि नान्वीयते GītāBh. (Rā.) 89.3 (on 2.20); **12Bi** to overcome, cf. **अन्वित 7; 12Bii** to cause, cf. **अन्वित 9; 13** the root *anv-i-* तमन्वेत्यनुबध्नाति तच्छीलं तन्निषेधति। ... इति शब्दाः सादृश्यसूचकाः Kāvyāda. 2.64; इणो धातोरनुपसृष्ट्यैवाशिषि ये दीर्घा भवति। इयात्। ... अनुपसृष्ट्येति किम्। अन्वियात् KātanVr. on iii.4.71; इयात्। अगेः किम्। अन्वियात् MugdhaBo. 9.15 (105.5); **14** to engage in, cf. **अन्वित 5; 15A** to increase, cf. **अन्वित 10A; 15B** to add, cf. **अन्वित 10B; 16** to adorn, cf. **अन्वित 12; 17** to measure, cf. **अन्वित 14; 18A** to devote, cf. **अन्वित 11; 18B** to be intent on, cf. **अन्वित 19**।

अन्वि (anv-i-) 1.P. 1 to know, to realize अथ वितथास्वमूष्यवितथं तव

धाम समं विरजधियोऽन्वयन्त्यभिविषयव एकरसम् BhāgP. x.87.19; **2A** to relate व्यक्तयो नान्वयन्ति अन्यदनुयायि न भासते PramāVār. 1.72; **2B** to relate semantically अन्ययन्ति पदार्थश्लेढेकत्राप्यसौ मतः। ... निबध्यमानाः पदार्थाः ... क्रियायां समं युगपदन्वयन्ति तत्राप्यसौ समुच्चयोऽलंकारः AlankāMañ. 158.3.

अन्विच्छत् (anv-icchat) *adj.* [f. -ntī] **1A** seeking after, pursuing **B** desiring or wishing **C** aiming at **2A** searching or looking for **B** examining, scrutinizing, investigating **3A** following **B** waiting for **4A** knowing, ascertaining **B** referring to, conveying **1A** seeking after, pursuing उपप्रागात्सहस्राक्षो युक्त्वा शूथो रथम्। शूतारमन्विच्छन् AV. vi.37.1; AV.(P.) xx.17.1; तत्पस्तप्तोभयेऽन्विच्छन् VadhūŚS. iv.26.22; ब्रह्मचारी ... प्रियो विद्यया वा विद्यामन्विच्छन्तानि तीर्थानि ब्रह्मणः KāthGS. i.10.2; VārāGS. 8.12; अन्विच्छन्ती महच्छ्रेयो गान्धारी वाक्यमब्रवीत् MahāBhā. v.127.9; सः ... मखेऽमरैः। तरसा भागमन्विच्छन्धनुरादौ ससर्ज MahāBhā. x.18.4; तेन ... नूनमेवा माया प्रयोजिता। विघ्नमन्विच्छता ... वानराणां पराक्रमे Rāmā. vi.71.15; तेषां शान्त्यर्थमन्विच्छन् वैद्यस्तु ... जयैः ... होमैरारभत चिकित्सितुम् SuśruS. vi.60.28; आत्मनो वृत्तिमन्विच्छन्गृहीयात्साधुतः सदा ViṣṇuSm. 57.15; धर्म्यां तु वृत्तिमन्विच्छन् विचिताशीह दुःखितः JātaMā. 98.18 (16.1); विशिष्टतरमन्विच्छन् मनुः पुत्रम् ...। मित्रावरुणयोरिष्टिं चकार MärkP. 111.6; 112.18; उत्तमां कान्तिमन्विच्छन्शुषु नित्यं प्रयच्छति BrahmāṇḍP. ii.12.32; स्वान् हस्तेन विन्यसेत् ... दक्षिणेन तु। श्रेयो विपुलमन्विच्छन् KauhaSi. 36; तत्पकृच्छं वा मन्त्री सानुचरः चरेत्। निर्विघ्नसिद्धिमन्विच्छन् MrgendraT. iv.1.128; सेवेत सिद्धिमन्विच्छन् श्लाघ्यं विन्ध्यमिवेश्वरम् NītiSā. 5.10; 6.4;; ŚūkraNī. 1.160; भेदं प्राधान्यतोऽन्विच्छन् ...। धनसंचयमन्विच्छन् भक्त्या वैश्रवणं परम्। पूजयेत् ParaS. 6.55; भद्रं प्रजानामन्विच्छन्नतिष्ठत् स्वार्थकाम्यया BhāgP. ii.9.39; अपाप श्लोकार्थिन उपायमन्विच्छतः पर्णमयीत्वमुपायत्वेन विधीयते ṬpT. 30.2 (on iv.3.1); तस्या निर्वेशमन्विच्छन् राजा ... तीर्थानि चचार बहुवत्सरम् SkandP. iii(3).2.59; (ओंकारः) अयमन्विच्छतां स्वर्गः पोतः पारं तितोर्षताम् LakṣmīT. 24.52; ज्ञानमन्विच्छता रुद्रं पूजयेत्परमेश्वरम् VarāP. 211.86; वृत्तिमन्यामन्विच्छन् (v.l. मन्विच्छन्) वेश्याजनं नागरकजनं चोपजीवति JayaMa. 58.22 (on 1.4); संसिद्धिमन्विच्छन्सयगाचारवान् भवेत् LiṅgaP. i.85.132; नरः ...। उत्तमां द्युतिमन्विच्छन् पिण्डं गोषु प्रयच्छति BrahmP. 220.150; प्रियायाः प्रियमन्विच्छन्श्रवणो योगमास्थितः PadmP. iv.15.27; शङ्कितानां नरेन्द्रेण ...। शुद्धिमन्विच्छतां तस्य दिव्यं देयं विना शिरः Mānaso. ii.20.1285; विशेषधर्ममन्विच्छन् किमित्येव हि पृच्छति AnuVyā. 45B.11 (on 3.2); सोऽपि त्रैविध्यमन्विच्छन्चिरात् पुरुष ईधरः BhāvPra. (Sā.) 182.10(7); युद्धहनेन रिपूनपापान् कर्तुम् ... अन्विच्छतो भगवतो वचनानि देवी सर्वं व्यधात् HariC. (Pa.) 21; जीवितारोग्य-मन्विच्छन्नानन्दः पृच्छते गुरुम् RaseCin. 8.22 (83.1); अभिषेणनमन्विच्छन्नभिक्रममथा-चरेत् NītiPra. 6.16; अपि चेश्वरानुमाने लाघवतर्कमनुग्राहकमन्विच्छता ... जन्त्यत्वस्य ग्राहके प्रमाणे लाघवमनुग्राहकमादरणीयम् ŚivārkaMaDī. i.148.10 (on i.1.3); कश्चिद्दालः ... अन्यदेव किञ्चिज्ज्ञानं कारणमिति ... तदन्विच्छत् ... स्वहृष्टशिशुजन्मज्ञानमेव ...। कल्पयेत् ŚivārkaMaDī. i.174.25 (on i.1.4); 'नीलो घटः' इत्यादिप्रतीतिव्यवहारयोः ... नीलगुणविशिष्टविषयत्वं न सिद्ध्येदिति तत्सिद्धिमन्विच्छता लक्षणैवाश्रयणीया PūrvottaVāNaMā. 96.3; स्वशुद्धिमन्विच्छन् दिव्यं कुर्यादतन्द्रितः ŚūkraNī. 4 (5). 234; द्रोणस्तप्त्या तपोऽर्थमन्विच्छन्। धानुष्कवृत्तिरासीत् UpadeŚ. 34; **1B** desiring or wishing सः रघुवल्लभः ...। कैकेय्याः प्रियमन्विच्छन् वनमभ्यवपद्यत् MahāBhā. ii.App.I.21(509); द्रौपद्याः प्रियमन्विच्छन् ... शैलमभ्यवपद्यत् MahāBhā. iii.146.16; को हि जीवितमन्विच्छन् प्रतीपं पाण्डवं ब्रजेत् MahāBhā. vii.110.21; दीर्घं जीवितमन्विच्छन् भरद्वाज उपागमत् Caras. i.1.3; न रथी रथिनं भूयः प्राहरच्छस्त्रमूर्च्छितम्। प्रत्याश्रयन्त-मन्विच्छन्नातिष्ठद्युधि लोभतः KumāSān. 16.47 (Mallī. अपेक्षमाण); पितामहः ... तयोश्च हितमन्विच्छन् तिर्यग्भावमपानुदत् MärkP. 9.24; न हि स्वसुखमन्विच्छन् पीडयेत् कृपणं नृपः NītiSā. 3.7; ŚūkraNī. 1.160; गतिमन्विच्छन् मद्रक्तः सर्वदा भवेत् ParaS. 30.106; भेदं प्राधान्यतोऽन्विच्छन् ... ऋजुसूत्रनयो मतः। सर्वथैकत्व-विक्षेपी तदाभासस्त्वलौकिकः Laghīya. 1.71; इदमन्विच्छतां स्वर्गमिदमानन्त्यमिच्छताम्। अनेन क्रमयोगेण परिव्रजति यो द्विजः। सः ... ब्रह्माधिगच्छति ViṣṇuDhaP. ii.132.51; ii.220.151; ताम्बूलभोगमन्विच्छन्ताम्बूलस्याधिकारिणम्। समाहूय महीपाल-स्ताम्बूलस्वादनं चरेत् Mānaso. iii.4.960; स हि प्रथममन्विच्छतो विपक्षदेशानाम-नन्तत्वाद् दुर्लभो भवति Kāsi. iii.174.12 (on 5(7).42); आत्मजिज्ञासामपास्यात्मनः सुखदुःखप्राप्तिपरिहारोपायमात्रमन्विच्छन्तमज्ञं पुमांसं प्रति कर्मकाण्डं प्रवृत्तम् SarvaMa-Sāfn. 11.10; अनल्पं फलं अन्विच्छन्नाकल्पं वो(भो)गसाधनम् EI. iv.359.31; **1C** aiming at धर्ममर्थं च कामं च मोक्षं चान्विच्छतां सदा। आराधनीयो भगवान् ViṣṇuP. i.14.16; विमुक्तिमन्विच्छन् दद्यात् कपिलां नरः VṛGautāSm. 571.22(9);